

та який набув чинності 01.01.2018 року. Відповідно до Закону, посередник несе відповідальність перед сторонами за шкоду, яку він заподіяв внаслідок проведення процедури медіації [4]. Тобто, відповідальність медіатора обмежується лише шкодою, яка може бути заподіяна.

Отже, можна дійти висновку, що питання відповідальності медіатора є досить складним і суперечливим, а тому, потребує явних досліджень у нашому законодавстві. Наприклад: варто деталізувати, за які точно правопорушення медіатор буде нести відповідальність в Україні, а також зазначити про порядок притягнення до відповідальності.

Список використаних джерел

1. European Commission for the efficiency of justice. European Handbook for Mediation Lawmaking.
2. Закон Азербайджанської Республіки «Про медіацію». URL: <https://mediation-eurasia.pro/zakonodatelstvo/zakon-azerbajdzhana-o-mediacii/>
3. Закон Грузії «Про медіацію». URL: <https://matsne.gov.ge/en/document/download/4646868/0/ru/pdf>
4. Закон Республіки Узбекистан «Про медіацію». URL: <https://lex.uz/docs/3805229>
5. Про медіацію: Закон України від 16 листопада 2021 року № 1875-IX URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1875-20#Text>

Науковий керівник: к.ю.н., доцент Сулейманова С. Р.

Кула Анна Станіславівна

*студентка 2-го курсу факультету цивільної та господарської юстиції
Національного університету «Одеська юридична академія»*

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ОНЛАЙН – МЕДІАЦІЇ В УКРАЇНІ

Події, які відбуваються з нами сьогодні назавжди залишили свій слід і перевернули нашу реальність. Це потягнуло за собою ряд нових викликів для суспільства, економічної стабільності та забезпечення захисту прав і інтересів кожної людини, наприклад починаючи із основоположного права на медичну допомогу та безперешкодного

доступу до правосуддя. Певні прогалини на законодавчому рівні та велика завантаженість судів дещо ускладнюють доступ до правосуддя великої кількості верств нашого населення.

На мою думку, саме законодавче врегулювання медіації в цілому та питання щодо онлайн-правосуддя дійсно може зменшити навантаження на судову систему та забезпечити повний доступ до правосуддя в умовах нової реальності.

Розглядаючи обрану тему, одразу виникає питання, що ж таке взагалі онлайн-медіація та чиє вона перспективною?

Онлайн-медіація – є певним інститутом, який має вагомі перспективи щодо розвитку. Наведемо декілька фактів: перш за все, саме онлайн-медіація є окремим випадком альтернативного вирішення спорів (ADR), а саме він зараз набуває великої популярності. В Конституції України чітко зазначено право на захист своїх прав і свобод від порушень і протиправних посягань будь-якими засобами, що не забороняються законом, тобто саме це дозволяє суспільству формувати інститути захисту права, відмінні від судової влади – способи альтернативного вирішення спорів. Вони не є єдиним механізмом, проте є загальною назвою для позасудових способів врегулювання спорів – медіація, примирення, арбітраж [1].

Другим фактом є те, що форми здійснення ADR зазнають певних змін під впливом переходу ділової активності людей та компаній до Інтернету. Наприклад, якщо спір виник із операції що здійснена за допомогою міжнародної мережі Інтернет, то і вирішення також має бути вирішено дистанційно. Саме під впливом цих факторів альтернативні способи вирішення спорів стали здійснюватися засобами Інтернету – онлайн та отримали назву «онлайн вирішення спорів» (ODR – від англ. Online Dispute Resolution).

Проведення медіації в дистанційному режимі практикується здебільшого в транскордонних справах або за неможливості сторін перебувати в одному місці. Ця тенденція почала набувати свого розвитку через Covid-19 та у наш час стає ще більш затребуваною.

Проведення онлайн-медіації можливе через використання певних інформаційних платформ, наприклад, чат-конференцій, відео-конференцій, електронного листування, тощо. У випадку використання аудіовізуальних технологій онлайн-медіація схожа на традиційну медіацію саме за рахунок аудіовізуального спілкування сторін і медіатора. Дві сторони медіації, як правило, повинні мати два конференц-кана-

ли: один для зв'язку кожної зі сторін із медіатором, а один для загальної конференції. Сторони отримують доступ до цих каналів від медіатора і вже через них безпосередньо ведеться спілкування. Якщо використовуються текстові методи, тоді медіатор спілкується зі сторонами вже через текстові повідомлення, слід зазначити, що таке спілкування буде як симультанним, тобто відбуватиметься в режимі реального часу, так і асинхронним – із використанням повідомлень, коли спілкування буде відбуватися з перервами [2].

Зустрічі проводяться за допомогою відео або телеконференцій та кожна форма подання документів полегшується за допомогою зашифрованої хмарної платформи, що є доступною через Інтернет. Однією із найрозповсюдженіших є платформа Zoom – американська платформа, яка надає змогу дистанційно проводити конференцію у реальному часі. Врегулювання спорів за допомогою медіації саме в Інтернеті дуже подібне до «справжньої» медіації. Сторони можуть обрати спільне засідання, на якому буду проводитися вступні заяви. Вже після цього медіатор наголошує про початок обговорення та запрошує учасників. Якщо розглядати складні комерційні спори, то саме тут сторони можуть надати певні додаткові свідчення або важливі документи аби підтримати хід своєї справи. Коли вже угода досягнута, сторони можуть підготувати проєкт і поставити свій розпис через платформу Docusing або будь-які альтернативні програми [3]

Дистанційні форми спілкування набирають своєї актуальності через такі напрямки медіативної практики: сімейна та відновна медіація. Саме тут перед сторонами постає проблема щодо зустрічі в зв'язку з напруженими відносинами (наприклад, між жертвою та порушником та між подружжям), або у таких випадках коли правопорушник відбуває покарання на виправних установах. Не менш важливим є те, що дистанційна медіація надає змогу вирішити питання та запровадити певну безпеку для медіатора при зверненні людей із психічними порушеннями.

Проте незважаючи на безліч позитивних аспектів в онлайн-медіації є і певні недоліки саме через психологічні особливості сприйняття один одного в онлайн-просторі, серед них слід виділити такі :

1. Розмова через комп'ютер або через телефон, підсвідомо сприймається як короткострокова, в той час коли медіативна сесія в середньому триває 2-3 години;

2. Дійсно відчувається відмінність у спілкуванні з людиною, яка поруч, і зображенням на екрані. В силу психологічних причин у такому випадку зменшується емоційний вплив медіатора та можуть виникнути певні перешкоди щодо встановлення довіри. Тобто виникають певні обмеження можливостей безперервного контакту очей як певного інструменту встановлення каналу комунікації, що не дає можливості проаналізувати медіатору невербальну інформацію. Також одним із найбільш вагомих аргументів щодо мінусів проведення онлайн-медіації є те, що медіація за своєю соціальною спрямованістю повинна довести суспільству цінність людського спілкування [4]

Проте всі ці недоліки можливо перетворити на позитивні наслідки завдяки певним урегулюванням законодавства та застосування нових технологій в цілому.

Список використаних джерел

1. Альтернативне вирішення цивільно-правових спорів : підручник / за ред. Н. Ю. Голубєвої – Одеса : Фенікс, 2021. – 344 с. – С. 3.

2. Цувіна Т. Онлайн медіація: світовий досвід та перспективи для України. 5 років діалогу і 25 років медіації в Україні: від протистояння до розуміння : зб. статей /ред.-укл.: А. Гусєв, К. Гусєва, Г. Похмелкіна; за заг. ред. І. Терещенко. К.: ВАІТЕ, 2019. С. 160. URL: <https://www.osce.org/files/f/documents/3/6/448168.pdf>

3. Виртуальная медиация: урегулирование бизнес-споров через Интернет. URL: <https://iqdecision.com/virtualnaja-mediacija-uregulirovanie-biznes-sporov-cherez-internet/>

4. Здрок О. Н. Перспективы развития процедур онлайн урегулирования споров в международном и национальном судопроизводстве. Использование элементов электронного правосудия в деятельности Экономического Суда национальных судов : матер. Междунар. научно-практ. конф. / Экономический Суд 64 СНГ. 2017. С. 63. URL: http://sudsng.org/download_files/publication/2017/conf_2017_2.pdf.

Науковий керівник: к.ю.н., доцент Сулейманова С. Р